

Uluslararası Öğrencilerin Türk Dili Dersine Yönelik Tutumlarının Değerlendirilmesi

Bahattin ŞİMŞEK¹

Öz

Türkçenin iyi ve etkili kullanımını amaçlayan Türk Dili dersi üniversitelerde 1983 yılından itibaren okutulmaya başlanmıştır. Bu ders ortak zorunlu dersler kategorisinde yer almakta ve ön lisans ve lisans programlarının tamamında bütün öğrencilerin bu dersi alması gerekmektedir. Bu öğrenciler arasında uluslararası öğrenciler de bulunmaktadır. Uluslararası öğrencilerin Türk Dili dersine yönelik beklentilerinin ne oranda gerçekleştiği ve öğrencilerin dersle ilgili nasıl bir tutum içinde oldukları çalışmanın araştırma sorusunu oluşturmaktadır. Bu amaçla çalışmada uluslararası öğrencilerin Türk Dili dersine yönelik tutumları belirlenmiştir. Bu doğrultuda Arslan (2012) tarafından geliştirilen “Türk Dili Dersi Tutum Ölçeği” Türkiye’de çeşitli üniversitelerde lisans ön lisans ve lisans programlarında öğrenim gören veya görmüş 305 uluslararası öğrenciye uygulanmıştır. Ölçekten elde edilen veriler nicel araştırma yaklaşımına dayalı tarama yöntemi ile incelenmiştir. Veriler incelenirken SPSS 21 programı kullanılmıştır. Tanımlayıcı istatistiksel yöntemler ile niceliksel verilerin karşılaştırılmasında bağımsız örneklem t-testi ve ANOVA testleri tercih edilmiştir. Araştırma sonucunda uluslararası öğrencilerin Türk Dili dersine yönelik olumlu bir tutum içinde oldukları, çalışmada sağlık bilimleri ile ilgili bölüm okuyan öğrencilerin fen bilimleri ve sosyal bilimlerle ilgili alanlarda okuyan öğrencilere göre derse yönelik daha olumsuz bir tutum içinde oldukları tespit edilmiştir. Ayrıca Türkçe öğrenim süresi arttıkça derse karşı olumlu tutumun arttığı sonucuna ulaşılmıştır. Bunların yanında erkek öğrencilerin Türk Dili dersine yönelik tutumlarının kadın öğrencilere kıyasla daha olumlu olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Sözcükler: Türk Dili dersi, uluslararası öğrenciler, tutum, tutum ölçeği

¹ Öğr. Gör. Dr., Atatürk Üniversitesi TÖMER, b.simsek@atauni.edu.tr, ORCID: 0000-0001-9707-5313

Kaynak gösterme: Şimşek, B. (2025). Uluslararası öğrencilerin Türk dili dersine yönelik tutumlarının değerlendirilmesi. *Aydın TÖMER Dil Dergisi*, 10(1), 1-25, Doi:10.17932/IAU.TOMER.2016.019/tomer_010i1001

Geliş tarihi: 08. 12. 2024 – Kabul tarihi: 26.02.2025

Evaluation of International Students' Attitudes Towards the Turkish Language Course

Abstract

The Turkish Language course, which aims at good and effective use of Turkish, has been taught in universities since 1983. This course is included in the category of common corecourses, and all students are required to take this course in all associate and undergraduate programs. International students are also among those required to take this course. The research question of the study is to what extent the expectations of international students about the Turkish Language course are realized and what kind of attitudes they have towards the course. For this reason, the study aimed to determine international students' attitudes towards the Turkish Language course. In this context, the "Turkish Language Course Attitude Scale" developed by Arslan (2012) was applied to 305 international students who are studying or have studied in associate and undergraduate programs at various universities in Turkey. The data obtained from the scale were analyzed using the survey method based on a quantitative research approach. The SPSS 21 program was used for data analysis. Descriptive statistical methods and independent sample t-tests and ANOVA tests were used to compare the quantitative data. The study found that international students have a positive attitude toward the Turkish Language course. However, students studying in health-related fields exhibited a more negative attitude towards the course than those studying in the natural and social sciences. Additionally, it was concluded that as the duration of Turkish language learning increased, developed more positive attitudes towards the course. Furthermore, male students were found to have a more positive attitude towards the Turkish Language course than female students.

Keywords: *Turkish Language course, international students, attitude, attitude scale*

Giriş

İletişim insanlar için olmazsa olmaz bir gerekliliktir. Sosyal hayat içerisinde insan; duygularını, düşüncelerini, fikirlerini çevresindeki insanlarla paylaşmak ister ve bu istek her dönemde, çoğunlukla, dil denilen araçla karşılanır. Bu sebeple dil insanın hayatında önemli bir yere sahiptir. Dil aracılığıyla bir arada yaşamayı öğrenen insanoğlu aynı zamanda ortak dil sayesinde millet olma özelliğini de kazanmıştır. Her millet kendi kültür dünyası içinde oluşturduğu dil ile çevresiyle iletişim kurmuş ve kendine has kültürünü inşa etmiş, nesilden nesile bu kültürü aktarmıştır. Bu durum da temelde iletişim aracı olan dilin (Eker, 2003; Ergin, 2012) kültürlerle göre çeşitlenmesini sağlamıştır. Sosyal bir varlık olan insan etkileşimini sadece kendi kültürü içindeki insanlarla yapmamış daha geniş coğrafyalarda ve farklı dil ve kültürdeki insanlarla da etkileşime girmiştir (Melinte, 2012). Bu etkileşim yeni kültürleri tanıma, göç, ticaret, aynı coğrafyada yaşama gibi farklı sebeplerle gerçekleşmektedir (Şimşek ve Bozkırlı, 2024). Tüm bu etkileşim yeni ihtiyaçları doğurmuştur ve bu ihtiyaçların en önemlilerinden biri de anlaşılabilirlik.

Dil öğrenmenin yanında, küreselleşen dünyada insanlar farklı ülkelerde yaşamaya, farklı kültürlerle etkileşime girmeye daha açıktır. Bu durumun en iyi örneklerinden biri uluslararası öğrencilerdir. Uluslararası öğrenciler günümüz yükseköğretim sistemi içerisinde önemli bir yere sahiptir (Şimşek ve Bakır, 2016; Demirhan, 2017; Çalıköğü, 2023). Üniversitelerin uluslararası öğrenci sayısını artırma noktasında çalışmaları bulunmakta ve otoriteler tarafından da bu çalışmalar desteklenerek teşvik edilmektedir. Türkiye de son yıllarda uluslararası öğrenciler için cazibe merkezi olmuş ve her üniversite uluslararası öğrenci sayısını artırmak için farklı uygulamaları devreye sokmuştur (Bakır, 2014). Uluslararası öğrenciler de geldikleri ülkelerde o ülkenin dilini öğrenerek eğitim hayatlarını daha verimli ve sağlıklı bir şekilde sürdürmek istemektedirler (Biçer, Çoban ve Bakır, 2014). Bu sebeple üniversiteler içerisinde öğrencilere Türkçe öğreten birimler kurulmuş ve uluslararası öğrencilerin Türk yükseköğretim sistemine daha iyi uyum sağlamaları için Türkçe hazırlık eğitimi almaları sağlanmıştır. Ancak Türkçe öğretimi bu seviyede bitmemektedir. Türkiye’de ön lisans ve lisans eğitimi alacak uluslararası öğrenciler; daha sonra, ortak zorunlu dersler kapsamına giren; Türk Dili, Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi ve İngilizce derslerini de diğer Türk öğrenciler gibi almak durumundadırlar.

Ortak zorunlu dersler kapsamında olan bu dersler, 1981 yılında yayımlanan 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu ile üniversitelerde iki yarıyıl boyunca okutulması yönünde karar alınmış ve 1983 yılından itibaren yükseköğretim kurumlarında okutulmaya başlanmıştır (Gülay ve Urgan, 2015). YÖK'ün çerçeve programında Türk Dili dersinin temel amacı; Türkçeyi doğru ve güzel kullanmak, ana dili bilincini geliştirmektir (Cemiloğlu, 2004). Ayrıca alan yazınında Türk Dili dersi ile ilgili yapılan çalışmalarda dersin amacıyla ilgili olarak derste, dil kavramını bilmenin ve dilin özelliklerinden hareketle Türkçe ve Türkçenin özelliklerini öğretmenin dersin birincil amaçlarından olduğu vurgulanmaktadır (Çocuk ve Çekici, (2020). Gülay ve Durukan, 2012; Durukan, 2023; Arslan, 2013; Cemiloğlu, 2004; Alan ve Bağcı, 2016). Ayrıca dersin bir diğer amacı ise sözlü ve yazılı anlatım özelliklerini öğrencilere aktararak onların iletişim yeteneklerini geliştirmek ve bu sayede ana dilini kullanarak öğrencilerin kendilerini daha iyi ifade etmelerini sağlamaktır (Kan ve Fidan, 2016). Tüm bu amaçlar doğrultusunda bu ders Türk Dili I ve II isimlerinde güz ve bahar dönemlerini kapsayacak şekilde ön lisans ve lisans öğrencilerine verilmektedir. Gerek ana dili Türkçe olan gerekse uluslararası öğrencilerin adı geçen derslerle ilgili sergiledikleri tutumlar ve bu tutumların tespiti dersle ilgili karar vericiler ve uygulayıcılar açısından önem arz etmektedir.

Tutum Kavramı ve Tutumların Ölçülmesi

Tutum psikolojide ve eğitim alanında sıkça karşımıza çıkan; insanların çevreleriyle ilgi düzeylerini, beklentilerini ya da davranışlarını tanımlamaya yarayan bir kavramdır. Tutum insanın çevresiyle olan etkileşiminde olay, kişi ya da nesnelere karşı takındığı duygu, davranış ve düşünceleri bir düzen içerisinde oluşturması olarak tanımlanmaktadır (Bakırcıoğlu, 2012: 907). Güneş (2015) ise tutumu “bireyin karşı karşıya bulunduğu kabul ya da reddetmesine dönük geliştirdiği eğilim ve maksat” (s. 344) olarak tanımlamaktadır.

Tutumlar insanların çevreleriyle olan psikolojik etkileşimleri neticesinde ortaya çıkmaktadır. Kişinin bir şeyle arasında kurduğu bağ o şeye olan tutumunu belirlemektedir. Bu tutum o şeye karşı olumlu veya olumsuz olabilir. Örnek olarak bir dersi sevmek ya da sevmemek ile ilgili tutumumuz o dersi almakla mümkündür. Ayrıca bu bir kişinin kendini tanıması, beklentilerini ve yapabileceklerini bilmesi eşya ya da olay ve durumlara yönelik tutum belirleyebilmesinin ilk kurallarından biridir. Çünkü bir şeye

sahip olmak ya da bir şeyi gerçekleştirmek onlarla ilgili zihinsel süreçlerin de gerçekleşmesiyle mümkündür.

İnsanlar çevrelerindeki her şeye karşı tutum sahibi olamazlar. Bir şeye karşı tutum sahibi olmak onunla psikolojik olarak bağ kurmayı gerektirir. Bu bağın kurulduğu şeye ise “tutum objesi” denir (Tavşancıl, 2014: 68). Tutumlar doğrudan gözlemlenemeyen kuramsal ve gizli değişkenlerdir. Onlar ancak kişinin davranışlarından ve sözlü belirtilerinden anlaşılır (Tavşancıl, 2014).

Tutumları ölçmek gerek bireyin gerekse grupların olay ve davranışlara karşı psikolojik beklentilerini, tepkilerini, olumlu ve olumsuz yönlerini belirlemede, onları tanımada ve tanıma neticesinde aksiyona geçmede yardımcı olmaktadır. Bu doğrultuda tutumları tespit etmek için çeşitli ölçüm araçları tasarlanmıştır. Bu araçlara ise “tutum ölçeği” denilmektedir.

Tutum ölçeği; “bireyin duygusal, düşünsel ve davranışsal olarak ölçme aşamasında karşılaştığı uyum sorunlarını çözmek amacıyla hazırlanmış araç (Güneş, 2015: 344) olarak tanımlanmaktadır. Bu araçlar vasıtasıyla insanların tutumları ölçülmeye çalışılmaktadır. Bu araçlarla gerçekleştirilen tutum ölçümünde kişinin duygularının ölçülen tutum objesinin lehine mi ya da aleyhine mi olduğu yansıtılmaya çalışılır (Tavşancıl, 2014: 107). Ancak bu durumun da bir sınırı vardır. Bu sınır kişinin bildikleri ve ölçek maddelerine ne derece samimi cevaplar verdiğiyle ilgilidir. Tutum araştırmaları çok katılımcılı araştırmalardır ve bu araştırmalarda her katılımcının görüşü alınmalıdır. Ancak katılımcıların her birinin tutumları konusunda ayrı ayrı bilgiye sahip olmaya gerek yoktur. Cevapları bir bütün hâlinde analiz etmek, incelemek tutumların daha gerçekçi şekilde tespit edilme olasılığını artırır (Tavşancıl, 2014).

Tutumları ölçmek için kullanılan araçların yaygınlığına, güvenilirliğine ve kullanım alanına göre farklılaşmaktadır. Bu ölçekler temel ölçme kurallarını sağlamak kaydıyla geliştirilmiş ve günümüzde tutumların ölçümünde kullanılmaktadır. Bu araştırmada tutum araştırmalarında yaygın olarak kullanılan toplamalı sıralama tekniğiyle ölçüm yapan Likert tipi tutum ölçeği kullanılmıştır. Bu ölçekler; deneklerin yaklaşımına göre tasarlanır ve tutumları ölçülecek bireylerin tepkide bulunacağı çeşitli ifadeleri içeren bir yapıdadır (Tavşancıl, 2014: 138).

Alan yazını incelendiğinde Türk Dili dersi ile ilgili birçok araştırma ile karşılaşılmaktadır. Bu araştırmalar birkaç ana konu etrafında şekillenmektedir. Araştırmaların bir kısmı öğrencilerin bu derslere karşı tutumlarını incelemektedir (Alan ve Bağcı, 2016; Akkaya ve Sevindi, 2015; Arslan 2012; Arslan 2013; Demir ve Parlak Kalkan, 2022; Durukan, 2017; Karataş, 2013; Kırbacı, 2017; Kolçak ve Şimşek, 2020; Şahin ve Yaşar, 2010). Bir kısmı ise dil becerilerine katkısı üzerinde durmuştur (Cemiloğlu, 2004; Gülay ve Ungan, 2015; Sarıtunç, 2016). Bunun yanında dersi veren öğretim elemanlarının görüşlerine yer veren araştırmalar da alan yazını içerisinde mevcuttur (Çekici ve Demir, 2023; Özer ve Ekici, 2020). Alan yazınında uluslararası öğrencilerin bu derslerle ilgili görüşlerini ve tutumlarını inceleyen bir araştırmaya rastlanmıştır (Özer ve Ekici, 2020). Söz konusu araştırmada Türk öğrencilerle birlikte örneklem içerisinde yer alan beş uluslararası öğrencinin Türk dili dersi ile ilgili görüşlerine yer verilmiştir. Ancak uluslararası öğrencilerin Türk Dili dersine yönelik tutum ve görüşlerinin araştırıldığı geniş kapsamlı ve katılımlı bir araştırmaya alan yazınında rastlanmamıştır. Bu araştırma da alan yazınına bu noktada katkı sağlayarak uluslararası öğrencilerin Türk Dili dersi ile ilgili tutumlarını tespit etmeyi amaçlamaktadır.

Bu amaç doğrultusunda üniversitelerde okuyan uluslararası öğrencilerin Türk Dili dersine yönelik tutumları ile bu tutumları etkileyen bazı değişkenler belirlenmeye çalışılmıştır. Bunun için araştırmada uluslararası öğrencilerin (ön lisans ve lisans eğitimi alan) “cinsiyet”, “yaş”, “Türkçe öğrenim süreleri” ve “öğrenim alanları” değişkenlerine göre Türk Dili dersine yönelik tutumlarında farklılık olup olmadığı incelenerek temel amaç doğrultusunda aşağıdaki alt problemlere cevap aranmaya çalışılmaktadır.

1. Uluslararası öğrencilerin Türk Dili dersine yönelik tutumları nasıldır?
2. Uluslararası öğrencilerin Türk Dili dersine yönelik tutumları “cinsiyet” değişkeni açısından anlamlı farklılık göstermekte midir?
3. Uluslararası öğrencilerin Türk Dili dersine yönelik tutumları “öğrenim alanları” değişkeni açısından anlamlı farklılık göstermekte midir?
4. Uluslararası öğrencilerin Türk Dili dersine yönelik tutumları “yaş” değişkeni açısından anlamlı farklılık göstermekte midir?
5. Uluslararası öğrencilerin Türk Dili dersine yönelik tutumları “Türkçe öğrenme süresi” değişkeni açısından anlamlı farklılık göstermekte midir?

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Yükseköğretimde eğitim alan uluslararası öğrencilerin Türk Dili dersine yönelik tutumlarını tespit etmeyi hedefleyen bu çalışmada nicel araştırma yaklaşımına dayalı tarama yöntemi kullanılmıştır. Tarama araştırmaları; bir konuyla ya da olayla ilgili, o olay ya da konuya katılan kişilerin görüşlerinin, becerilerinin, yeteneklerinin ve tutumlarının belirlendiği genellikle yüksek katılımlı örneklem üzerinde gerçekleştirilen araştırmalardır (Büyükoztürk, Kılıç Çakmak, Akgün, vd. 2015: 177). Tarama yöntemlerinde araştırmacı geniş bir katılımcı grubuna ait çeşitli bilgileri toplamaktadır ve bunları toplarken bazı varsayımları da kabul etmektedir. Bu varsayımlar: katılımcıların sorulara verdikleri cevaplarda doğru ve dürüst bir yaklaşım sergiledikleridir (Hocaoğlu ve Baysal, 2019).

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini Türkiye’de yükseköğretim içerisinde ön lisans ve lisans düzeyinde öğrenim gören ve görmüş uluslararası öğrenciler oluşturmaktadır. Çalışmanın örneklemini ise Türkiye’de herhangi bir yükseköğretim kurumunda ön lisans ve lisans eğitimi alan veya almış 305 uluslararası öğrenci oluşturmaktadır. Örneklem belirlenirken rassal (rasgele) örnekleme yöntemi tercih edilmiştir. Bu yöntemde katılımcılar rasgele seçilmekte ve gönüllülük esasına dayanan bir katılım benimsenmektedir (Akarsu, 2014). Örneklemin tespiti için sosyal medya platformlarından çeşitli üniversitelerde öğrenim gören uluslararası öğrencilere ulaşılmıştır. Bu noktada Yozgat Bozok Üniversitesi, İstanbul Üniversitesi, Karabük Üniversitesi, Atatürk Üniversitesi TÖMER birimlerinde çalışan ve uluslararası öğrencilerle sosyal medya kanallarıyla iletişimini sürdüren öğretim elemanlarından yardım istenmiştir. İlgili öğretim elemanları yardımıyla ulaşılan öğrencilerinden ölçeği tamamlayan öğrenciler örneklemini oluşturmaktadır.

Veri Toplama Aracı

Bu araştırmanın verilerini toplamada Arslan (2012) tarafından geliştirilen Likert tipi 29 maddeden oluşan “Yükseköğretimde Türk Dili Dersine Karşı Tutum Ölçeği” kullanılmıştır. Bu kullanım için araştırmacıdan e-posta yoluyla izin alınmıştır. Cronbach’s Alpha katsayısı 0,96 olan ölçeğin, bütün maddelerinin faktör yükü ise 0,60’ın üstündedir. Bu ölçek içerisinde yer alan ve ana dili Türkçe olan öğrencilere yönelik iki madde (3 ve

25. maddeler) çıkarılmış ve bir maddenin (26. madde) de soru kökündeki “Türk Dili dersinde işlenen konular ilköğretim ve lisede öğretildiği için bu dersi gereksiz görüyorum.” ifadesindeki altı çizili bölüm “Türkçe hazırlık sınıfında” şeklinde değiştirilmiştir. Ölçeğin bu hâliyle yapılan testte Cronbach’s Alpha 0,95 değerinde tespit edilmiştir. Tespit edilen değerle ölçeğin güvenilirliği yüksek olarak görülmektedir. Ölçek “5- Tamamen katılıyorum”, “4- Katılıyorum”, “3- Kararsızım”, “2- Katılmıyorum”, “1- Hiç katılmıyorum” seçeneklerinden oluşmaktadır. Bu ölçekten katılımcıların alabileceği en düşük puan 27, en yüksek puan ise 135’tir. Puan yükseldikçe derse karşı olumlu tutumun arttığı gözlemlenmektedir.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Çalışmada kullanılan verilerin toplanması için söz konusu ölçek internet tabanlı bir programa yüklenmiş ve bu program aracılığı ile uluslararası öğrencilere soysal ağlar yoluyla ulaştırılarak uygulanmıştır. İlgili araştırma ölçeğini uluslararası öğrencilere mesaj yoluyla gönderilmiş ve katılım sağlamaları talep edilmiştir. Ölçeğin uygulanmasında, Türkiye’nin muhtelif şehirlerinde bulunan TÖMER’lerde görevli öğretim elemanlarının yardımına başvurulmuş ve onların sosyal medya aracılığıyla iletişimlerini sürdürdükleri ön lisan ve lisans eğitimi alan ya da almış uluslararası öğrencilere ulaşılarak ölçeği uygulamaları sağlanmıştır. Söz konusu ölçeğe ek olarak öğrencilerin demografik bilgilerini tespit etmek için “cinsiyet”, “yaş”, “kaç yıldır Türkçe öğrendikleri”, “öğrenim alanı” bilgilerini almayı hedefleyen sorular da eklenmiştir.

Çalışmada ulaşılan veriler SPSS 21 programı kullanılarak çözümlenmiştir. Öncelikli olarak verilerin güvenilirliği tespit edilmiştir. Güvenirlik katsayısı (Cronbach’s Alpha) $0,95 > 0,70$ olarak tespit edilmiştir. Ayrıca normallik dağılımı testi yapılmıştır. Verilerin normallik dağılımı, ilk önce maddelerin toplam değerleri üzerinden test edilerek toplam puanların çarpıklık (skewness) (-,482) ve basıklık (kurtosis) (-,351) değerleri tespit edilmiştir. Değerlerin -1 ve +1 aralığında olması ölçek verilerinin normal dağılımdan fazla sapmadığını (Çokluk vd., 2018) göstermektedir. Toplam değerler testinden sonra değişkenler arasındaki normallik değerlerine bakılmış ve değişkenlerin çoğunun -1 ve +1 aralığında olduğu görülmüştür. Ancak “Türkçe öğrenim süresi” değişkeninde -1 ve +1 değerinin aşıldığı gözlemlenmiş, konu ile ilgili alan yazınında değerlerin -2 ile +2 arasında da normal dağılım gösterebileceği görüşüne ulaşılmıştır (George ve Mallery,

2019). Bu bilgilere göre verilerin normal dağıldığı ve parametrik testler için uygun olduğu sonucu çıkarılmıştır.

Yukarıdaki bilgilerden hareketle verilerin analizinde açıklayıcı istatistiksel yöntemlerinden; frekans, ortalama, yüzde ve standart sapma kullanılmıştır. Niceliğe dayalı verilerin kıyaslanmasında ise; iki bağımsız grup arasındaki testler için bağımsız örneklem t-testi, ikiden fazla bağımsız grup arasındaki testler için tek yönlü ANOVA testi kullanılmıştır. ANOVA testi sonrasında ulaşılan sonuçlar “ $p < 0,05$ anlamlılık düzeyi”ne göre değerlendirilmiştir

Bulgular

Bu bölümde çalışmaya katılan uluslararası öğrencilerin Türk Dili dersine yönelik tutum düzeylerinden ve tutumlarının “cinsiyet”, “yaş”, “eğitim alınan alan” ve “Türkçe öğrenim süresi” değişkenleri açısından anlamlı farklılık gösterip göstermediği ve tutum ölçeğinin normal dağılım testi ile ilgili istatistiksel değerlendirmeler bulunmaktadır.

Birinci alt probleme yönelik bulgular

Uluslararası öğrencilerin Türk Dili dersine karşı tutum seviyelerini gösteren betimsel istatistik bilgiler Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1. *Uluslararası öğrencilerin Türk Dili dersine yönelik tutum değerleri*

Düzye	Aralık	N	Ortalama	%
Düşük	(27-55)	-	-	-
Orta	(56-104)	144	88.89	47.22
Yüksek	(105-133)	161	118.30	52.78
Toplam	(27-135)	305	104.41	100

Öğrencilerin Türk Dili dersine yönelik tutumlarının hangi düzeyde olduğunu belirlemek için her bir öğrencinin ölçek maddelerinden almış oldukları toplam puanlar ve ortalama puanları hesaplanmıştır. Bu bağlamda ölçekten alınabilecek en yüksek ve en düşük puanlara göre aralıklar orantılanarak düşük (27-55), orta (56-104) ve yüksek (105-133) düzey aralıkları tespit edilmiştir. Bu bağlamda, Tablo 1’e göre uluslararası öğrencilerin Türk Dili dersine yönelik tutumlarının orta (%47,22) ve yüksek (%52,78) düzeyde

olduğu görülmektedir. Öğrencilerin almış olduğu puan değerlerine bakıldığında genel ortalamamanın 104,41 olduğu görülmektedir. Yüksek düzeyin 118,30 ve orta düzeyin 88,89 ortalama olması uluslararası öğrencilerin Türk Dili dersine karşı olumlu tutum sergilediklerini göstermektedir.

Tablo 2. Uluslararası öğrencilerin Türk Dili dersine yönelik tutum puan ortalamaları

	N	Ort.	SS	Min.	Max.	Cronbach Alpha
Türk Dili Dersine İlişkin Tutum	305	104.41	18.60	56.00	133.00	.95

Tablo 2 incelendiğinde uluslararası öğrencilerin Türk Dili dersine yönelik tutum ortalaması 104,41 olarak tespit edilmiştir. Bu veriden hareketle uluslararası öğrencilerin Türk dili dersine yönelik yüksek tutuma sahip oldukları görülmektedir.

İkinci alt probleme yönelik bulgular

Uluslararası öğrencilerin Türk Dili dersine yönelik tutumlarının cinsiyet değişkenine göre bağımsız örneklem T-Testi sonuçları aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

Tablo 3. Uluslararası öğrencilerin Türk Dili dersine ilişkin “cinsiyet” değişkeni açısından bağımsız örneklem t-testi sonuçları

Puan	Gruplar	N	\bar{X}	ss	T-testi		
					t	sd	p
Cinsiyet	Erkek	163	106.57	17.54	2.88	289.78	.004*
	Kadın	142	101.94	19.52			

*p<0.05

Tablo 3'e göre, çalışma grubundaki uluslararası öğrencilerin Türk Dili dersine yönelik tutum puanlarının “cinsiyet” değişkenine göre anlamlı fark gösterip göstermediğini tespit etmek için t-testi sonucunda, gruplar arasındaki fark anlamlı bulunmuştur (t=2,88, p<0,05). Sonuca göre erkek öğrencilerin Türk dili dersine karşı tutumları (\bar{X} =106,57), kadın öğrencilerin

tutum düzeylerinden ($\bar{X}=101,94$) istatistiki açıdan anlamlı düzeyde daha yüksektir.

Üçüncü alt probleme yönelik bulgular

Uluslararası öğrencilerin Türk Dili dersine yönelik tutumlarının öğrenim alanları değişkenine göre ANOVA sonuçları aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

Tablo 4. *Türk Dili dersi tutum ölçeği puanlarının “öğrenim alanları” değişkeni açısından farklılaşp farklılaşmadığını tespit üzere yapılan ANOVA sonuçları*

F, \bar{x} ve ss değerleri				
Toplam Puan	Grup	N	\bar{X}	ss
	Fen Bilimleri (1)	94	101.84	19.94
Öğrenci Tutumları	Sağlık bilimleri (2)	55	93.25	17.60
	Sosyal Bilimler (3)	156	109.91	15.92

ANOVA sonuçları						
Var. K.	KT	sd	KO	F	p	Anlamlılık
G. içi	912.67	2	456.33			
G. arası	21651.6	302	71.69	6.36	.002*	1-2; 3-2
Toplam	22564.35	304				

*p<0.05

Tablo 4’ göre uluslararası öğrencilerin Türk Dili dersine yönelik tutumları öğrenim alanlarına göre anlamlı farklılık göstermektedir. (F=6,365; p<0,05). Bu farklılık sonucunda farklılaşmanın hangi gruplardan kaynaklandığını tespit etmek için post-hoc analizi yapılmıştır. ANOVA sonrasında kullanılacak post-hoc çoklu karşılaştırma testine karar vermek için Levene testi yapılmış ve grup varyanslarının homojen dağılımına bakılmış ve varyansların gruplar arasında homojen dağılmadığı tespit edilmiştir (p=0,001<0,05). Bu tespit sonrasında varyansların homojen dağılmadığı durumlarda kullanılan (Field, 2009: 388) Games-Howell çoklu karşılaştırma testi tercih edilerek ilgili test uygulanmıştır. Bu testin sonuçlarına göre

“Sosyal Bilimler” grubu ile “Sağlık Bilimleri” grubu arasında “Sosyal Bilimler” grubu lehine ($p < 0,05$) anlamlı farklılık görülmüştür. Bu durum “Sosyal Bilimler” alanındaki öğrencilerin “Sağlık Bilimleri” alanındakilere göre Türk dili dersine yönelik tutumlarının daha yüksek olduğu görülmektedir. Ayrıca “Fen bilimleri” ile “Sağlık Bilimleri” grubu arasında da “Fen Bilimleri” lehine ($p < 0,05$) anlamlı bir farklılık görülmüştür. Bu da “Fen Bilimleri” alanındaki öğrencilerin “Sağlık Bilimleri” alanındaki öğrencilere göre Türk dili dersine yönelik tutumlarının daha yüksek olduğunu ortaya koymaktadır. Games Howell çoklu karşılaştırma testine göre “Sosyal Bilimler” ile “Fen Bilimleri” grubu arasında anlamlı farklılık görülmemiştir ($p = 0,864 > 0,05$).

Dördüncü alt probleme yönelik bulgular

Uluslararası öğrencilerin Türk Dili dersine yönelik tutumlarının yaş değişkenine göre ANOVA sonuçları aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

Tablo 5. Türk Dili dersi tutum ölçeği puanlarının “yaş” değişkeni açısından farklılaşıp farklılaşmadığını tespit etmek için yapılan ANOVA sonuçları

N, \bar{x} ve ss değerleri						
Toplam Puan	Grup (yaş)	N	\bar{X}	ss		
Öğrenci Tutumları	18-19 (1)	49	104.81	21.76		
	20-21 (2)	65	92.16	15.31		
	22-23 (3)	88	109.44	16.69		
	24-... (4)	103	107.66	18.60		
ANOVA sonuçları						
Var. K.	KT	sd	KO	F	p	Anlamlılık
G. içi	2449.23	3	816.41			3-1,2,4;
G. arası	20115.12	301	66.82	12.21	.000*	2-3,4;
Toplam	22564.35	304				4-3,2

* $p < 0.05$

Tablo 5'e göre uluslararası öğrencilerin Türk Dili dersine yönelik tutumları yaşlarına göre anlamlı farklılık göstermektedir. ($F=12,217$; $p<0,05$). Bu farklılık sonucunda farklılaşmanın hangi gruplardan kaynaklandığını tespit etmek için post-hoc analizi yapılmıştır. ANOVA sonrasında kullanılacak post-hoc çoklu karşılaştırma testini belirlemek için Levene testi yapılmış ve grup varyanslarının homojen dağılımına bakılmış ve varyansların gruplar arasında homojen dağılmadığı tespit edilmiştir ($p=0,000<0,05$). Bu tespit sonrasında varyansların homojen dağılmadığı durumlarda kullanılan (Field, 2009: 388) Games-Howell çoklu karşılaştırma testi tercih edilerek, ilgili test uygulanmıştır. Bu testin sonuçlarına göre "18-19" ile "22-23" grubu arasında "22-23" grubu lehine ($p<0,05$) anlamlı farklılık görülmüştür. Bu durum "22-23" grubu öğrencilerin "18-19" grubundaki öğrencilere göre Türk dili dersine yönelik tutumlarının daha yüksek olduğu görülmektedir. Bunun yanında "20-21" ile "22-23" grubu arasında "22-23" grubu lehine ($p<0,05$) anlamlı farklılık görülmüştür. Bu durum "20-21" yaş grubu öğrencilerin "22-23" grubundaki öğrencilere göre Türk dili dersine yönelik tutumlarının daha yüksek olduğu görülmektedir. Bunlara ek olarak "20-21" grubu ile "24-..." grubu arasında "24-..." grubu lehine ($p<0,05$) anlamlı farklılık görülmüştür. Bu durum "20-21" grubu öğrencilerin "24-..." grubundaki öğrencilere göre Türk dili dersine yönelik tutumlarının daha yüksek olduğu görülmektedir. Ayrıca "22-23" grubu ile "24-..." grubu arasında "22-23" grubu lehine ($p<0,05$) anlamlı farklılık görülmüştür. Bu durum "24-..." grubu öğrencilerin "22-23" grubundaki öğrencilere göre Türk dili dersine yönelik tutumlarının daha yüksek olduğunu ortaya koymaktadır. Games Howell çoklu karşılaştırma testine göre "18-19" grubu ile "24-..." grubu ve "20-21" grubu arasında anlamlı farklılık görülmemiştir ($p=0,808>0,05$; $p=826>0,05$).

Beşinci alt probleme yönelik bulgular

Uluslararası öğrencilerin Türk Dili dersine yönelik tutumlarının Türkçe öğrenme süresi değişkenine göre ANOVA sonuçları aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

Tablo 6. Türk Dili dersi tutum ölçeği puanlarının “Türkçe öğrenme süresi” değişkeni açısından farklılaşıp farklılaşmadığını tespit etmek üzere yapılan ANOVA sonuçları

N, \bar{x} ve ss değerleri							
Toplam Puan	Grup (Türkçe öğrenim süresi)	N	\bar{X}	ss			
Öğrenci Tutumları	0-1 (yıl) (1)	111	103.52	15.91			
	2-3 (yıl) (2)	113	97.95	19.95			
	4 ve üzeri (yıl) (3)	81	114.69	15.57			
ANOVA sonuçları							
Var. K.	KT	sd	KO	F	p	Anlamlılık	
G. içi	555.58	2	277.79			2-3	
G. arası	22008.76	302	72.877	3.81	.023*		
Toplam	22564	304					

*p<0.05

Tablo 6 incelendiğinde uluslararası öğrencilerin Türk dili dersine yönelik tutumları Türkçe öğrenme süresine göre anlamlı farklılık göstermektedir. (F=3,812; p<0,05). Bu farklılık sonucunda farklılaşmanın hangi gruplardan kaynaklandığını tespit etmek için post-hoc analizi yapılmıştır. ANOVA sonrasında kullanılacak post-hoc çoklu karşılaştırma testini belirlemek için Levene testi yapılmış ve grup varyanslarının homojen dağılımına bakılmış ve varyansların gruplar arasında homojen dağılmadığı tespit edilmiştir (p=0,000<0,05). Bu tespit sonrasında varyansların homojen dağılmadığı durumlarda kullanılan (Field, 2009, s. 388) Games-Howell çoklu karşılaştırma testi tercih edilerek, ilgili test uygulanmıştır. Bu testin sonuçlarına göre “2-3” yıl grubu ile “4 ve üzeri” yıl grubu arasında “4 ve üzeri” yıl grubu lehine (p<0,05) anlamlı farklılık görülmüştür. Bu durum “4 ve üzeri” yıl grubu öğrencilerin “2-3” yıl grubu öğrencilere göre Türk dili dersine yönelik tutumlarının daha yüksek olduğu görülmektedir. Games Howell çoklu karşılaştırma testine göre “0-1” yıl grubu ile “2-

3” yıl ve “4 ve üzeri” yıl grubu arasında anlamlı farklılık görülmemiştir ($p=0,108>0,05$), ($p=0,794>0,05$).

Sonuç ve Tartışma

Türkiye’ye yükseköğretimde eğitim-öğretim almak için gelen uluslararası öğrencilerin ilk karşılaştıkları sorun dil engelidir. Bu problemi aşmak adına gerek üniversitelerde gerekse özel kurumlarda Türkçe hazırlık eğitimi alan uluslararası öğrenciler, gerekli yeterlikleri sağladıktan sonra kayıt oldukları bölümlere devam etmektedirler. Bölümlerine devam eden uluslararası öğrenciler, YÖK’ün 1981 tarihli ve 2547 numaralı Yükseköğretim Kanunu ile üniversitelerde ön lisans ve lisans programlarında okutulmasının zorunlu olduğu, Türk Dili dersini de almaktadır. Bu derste öğrencilere; dil, Türkçe’nin özellikleri, yazılı ve sözlü anlatım konuları öğretilmektedir. Bu noktada uluslararası öğrenciler ana dili Türkçe olan öğrencilerle aynı sorumluluktadır. Bu durum da uluslararası öğrencilerin Türk Dili dersine yönelik nasıl bir tutum içerisinde olduklarını tespit etmeyi gerekli kılmaktadır. Çünkü gerek dersin içeriğinin uluslararası öğrenciler için zorlayıcı olma ihtimali, gerekse gerekse ana dili Türkçe olanlarla aynı sınıfta derisi almaları uluslararası öğrenciler üzerinde çeşitli etkiler oluşturmaktadır. Bu bağlamda Ana dili Türkçe olan öğrencilerin bu derse yönelik tutumları birçok farklı çalışmada tespit edilmiştir. Ancak doğrudan uluslararası öğrencilerin Türk Dili dersine yönelik tutumlarını tespit eden bir çalışma yapılmamıştır. Bu sebeple araştırma uluslararası öğrencilerin dersle ilgili tutumlarına yönelik geniş katılımlı ilk çalışma olması açısından önemli görülmektedir. Ayrıca konuyla ilgili doğrudan bir çalışma olmaması araştırmanın tartışma boyutunu etkilemiştir. Bu bağlamda konuyla ilgili olan diğer çalışmalara değinilmiş ve çalışmayla ilgili benzer yönlerine ve farklılıklarına değinilmiştir.

Çalışmada ulaşılan verilere göre uluslararası öğrencilerin Türk Dili dersine yönelik tutumları olumlu yönde yüksek bulunmuştur. Bu durum uluslararası öğrencilerin bu derse karşı olumsuz tutum sergileyecekleri beklentisinin aksine bir sonuç göstermektedir. Bu olumlu tutumun oluşmasında birçok farklı etken söz konusu olabilir. Yeni dil öğrenmenin verdiği motivasyon, başarıma isteği ve birçok farklı etkene karşı sorumluluk hissi gibi etkenler uluslararası öğrencilerin genelde Türkçe özelde ise Türk Dili dersine karşı tutumlarının olumlu yönde yükseltmiş olabilir. Toplum psikolojisi içerisinde var olan kalabalık içerisinde kendini var etme ya da var olduğunu

gösterme arzusu uluslararası öğrencilerde de kendini göstermektedir. Bu durum da kendi akranları ya da sınıfı içerisinde başarılı olma arzusunu kamçulamakta ve bu noktada öğrencinin tüm derslere karşı motivasyonunu yükseltmektedir. Ayrıca, alan yazınında ana dili Türkçe olan örneklemle yapılan araştırmaların bazılarında da benzer sonuçlar alındığı görülmektedir (Arslan, 2013; Demir ve Parlak Kalkan, 2022; Kolçak ve Şimşek, 2020). Alan yazınında uluslararası öğrencilerin Türk Dili dersine ilgili görüşlerinin tespit edildiği bir başka araştırma da Özer ve Ekici (2020) tarafından yapılan araştırmadır. Bu araştırmada örneklem içerisinde yer alan 5 uluslararası öğrencinin dersle ilgili görüşlerine yer verilmiş ve öğrencilerin görüşlerinden hareketle derse karşı olumlu tutumda oldukları tespit edilmiştir. Anılan araştırmada ulaşılan sonuçlar, bu çalışma sonunda ulaşılan bulgularla benzerlik göstermektedir.

Araştırmada uluslararası öğrencilerin tutumları farklı değişkenlere göre değerlendirilmiştir. Cinsiyet değişkenine göre yapılan analizde uluslararası öğrencilerin Türk Dili dersine yönelik tutum oranları her iki cinsiyette de yüksek olsa da kadın ve erkeklerin tutum puanları arasında anlamlı farklılık görülmüştür; bu farklılığın erkek öğrenciler lehine yüksek olduğu tespit edilmiştir. Bu noktada neden erkek öğrencilerin tutumlarının yüksek olduğu ile ilgili daha isabetli yorum yapabilmek için içerisinde nitel bulguların da yer aldığı karma yöntem çalışmalara ihtiyaç vardır. Bu bağlamda cinsiyet değişkeni ile ilgili net bir yorum yapmak mümkün olamamaktadır. Yaprak ve Uslu Üstten'in (2021) Gazi Üniversitesi TÖMER'de Türkçe eğitimi alan uluslararası öğrencilerin Türkiye Türkçesine karşı tutumlarının incelendiği çalışmada öğrencilerin Türkçe öğrenmeye yönelik tutumlarında cinsiyet değişkeni açısından anlamlı bir ilişki olmadığı görülmüştür. Bunun yanında İnalöz ve Yılmaz'ın (2023) araştırmasında da benzer bir sonuca ulaşılmıştır.

Araştırmada incelenen bir başka değişken ise öğrenim görülen alan değişkenidir. Bu değişkenin sonuçlarına bakıldığında sosyal bilimler alanında okuyan uluslararası öğrencilerin Türk Dili dersine yönelik tutumlarının sağlık bilimleri alanında eğitim alanlara göre daha yüksek tutumda oldukları görülmüştür. Türk Dili dersinin içeriğinin sözel konuları içermesi daha çok okuma, anlama ve sosyal muhakeme kurma gibi sosyal bilimler alanında uygulanan eğitim yaklaşımlarına yönelik olması bu sosyal bilimler alanında okuyan öğrencilerin bu derse karşı daha olumlu bir tutum

sergilemelerini sağlamış olabilir. Bunun yanında fen bilimleri alanında okuyan öğrencilerin de tutumları sağlık bilimleri alanındaki öğrencilerden yüksektir. Bu durum da sağlık alanındaki öğrencilerin Türk Dili dersine diğer alanlara göre daha az ilgi duyduklarını göstermektedir. Bu duruma derslerde Türkçeye duydukları ihtiyacın nispeten az olması, sağlıkla ilgili terimlerin büyük oranda evrensel olması gibi olgular neden olmuş olabilir. Fen bilimleri ve sosyal bilimler arasında ise derse yönelik tutum puanlarında anlamlı farklılık görülmemiştir.

Yaş değişkenine göre uluslararası öğrencilerin Türk dili dersine yönelik tutumlarında anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir. 20-21 yaş grubundaki öğrencilerin derse yönelik tutum puanları diğer yaş gruplarına göre en düşüktür. Yaş grupları arasında anlamsal farklılığı tespit için yapılan analizlerde 22-23 yaş grubunun diğer gruplarında dersle ilgili tutum puanı açısından yüksek düzeyde farklılık gösterdiği görülmüştür. 18-19 ile 24-... ve 20-21 grubu arasında anlamlı farklılık görülmemiştir. Bu sonuçlara bakıldığında 20-21 yaş grubu öğrencilerin dersle ilgili ortalama tutum puanından da düşük olan tutum puan ortalaması sözü geçen yaş grubundaki öğrencilerin derse karşı ilgisiz ya da önyargılı olabilecekleri yorumunu yaptırabilir. Ayrıca, Türkçe hazırlık sonrası bölüm derslerine başlayan 20-21 yaş grubu öğrencilerin Türk dili dersinde zorlandıkları ya da kendilerini yeterli görmedikleri yorumu yapılabilir. Yaprak ve Uslu Üstten (2021)'in araştırmasında yaş değişkenine göre Türkçe öğrenimine yönelik öğrenci tutumlarında anlamlı bir farklılaşmanın olmadığı tespit edilmiştir.

Türk Dili dersinden önceki Türkçe öğrenim süresi değişkeni ile ilgili bulguların sonuçlarına bakıldığında 4 yıl ve üzeri zamandır Türkçe bilen uluslararası öğrencilerin Türk Dili dersine yönelik tutum puanlarının 2-3 yıl aralığında Türkçe öğrenen öğrencilerden daha yüksek olduğu görülmüştür. Türkçeyi 0-1 yıl aralığında öğrenen uluslararası öğrenciler ile 2-3 ve 4 ve üzeri yıl aralığında öğrenen öğrenciler arasında analizler sonucu anlamlı farklılığın olmadığı görülmüştür. Türkçeye maruz kalma yoğun bir Türkçe öğrenim süreci geçirme gibi durumlar tutumun olumlu yönde artmasını sağlamış olabilir.

Sonuç olarak Türk Dili dersinin uluslararası öğrenciler arasında tutum puanı yönünden sevilen ve değer verilen bir ders olduğu görüşüne ulaşılmıştır. Özellikle sosyal bilimler alanında öğrenim gören öğrencilerin yüksek tutum puan ortalamasına sahip olmaları, öğrencilerin diğer dersler

için de Türkçeye ihtiyaç duymaları Türk Dili dersini daha da ilgi çekici hâle getirmiştir. Bunların yanında değişkenlerin farklılaşmasında dersin uzaktan eğitim yoluyla uygulanışı, dersi veren öğretim elemanlarının pedagojik yaklaşımları ve ders için kullandıkları yöntem ve tekniklerin derse yönelik tutumların olumlu veya olumsuz yönde değişmesinde etkili olabileceği göz ardı edilmemelidir. Araştırmanın sonucunda uluslararası öğrencilerin her ne kadar Türk Dili dersine yönelik tutum puan ortalamaları yüksek olsa da bu puanın daha da yukarı çıkarılması için çeşitli düzenlemeler ve değişiklikler yapılmalıdır.

Öneriler:

1. Uluslararası öğrencilerin ihtiyaçların da göz önünde bulunduran bir içerik ile uluslararası öğrencilerin Türk Dili dersindeki başarıları daha da artırılabilir.
2. Türk Dili dersinin diğer bölüm dersleri gibi gerekli ve önemli bir ders olduğu bilinci oluşturularak öğrencilerin derse karşı istekleri daha da artırılabilir.
3. Türk dili dersinin öğretim yöntem ve teknikleri gözden geçirilerek modern öğretim yöntem ve teknikleri ile daha da ilgi çekici hâle getirilebilir.
4. Uluslararası öğrencilerin bu derslerle ilgili yaşadıkları sorunlar ve beklentiler farklı çalışmalarla tespit edilerek alan yazımında konuyla ilgili bilgi birikimi sağlanabilir. Bu sayede karar vericiler tarafından bu araştırmaların sonucuna göre tedbirler alınabilir, uygulamalar yapılabilir.

Etik Kurul İzni

Bu çalışma Atatürk Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulu Etik Kurulunda (Protokol No. 2024/01) 31.01.2024 tarihli 2024/01 toplantısında alınan 12 nolu onay kararı ile yürütülmüştür.

Araştırma ve Yayın Etiği

Bu çalışmada, Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesinde belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergede Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler başlığı altında açıklanan eylemlerden hiçbiri gerçekleştirilmemiştir.

Çıkar Çatışması

Araştırmada, çıkar çatışmasına yol açacak herhangi bir husus bulunmamaktadır.

Yazar Katkı Oranı

Tek yazarlıdır. Yazar, çalışmada başka bir yazarın katkısı olmadığını, çalışmanın son halini okuduğunu ve onayladığını beyan etmektedir.

Finansman

Bu araştırma herhangi bir fon almamıştır.

Yazma Yardımı için Yapay Zekâ Kullanımı

Yazma yardımı için yapay zekâdan yararlanmadım.

Kaynakça

[1] Akarsu, B. (2014). *Hipotezlerin, değişkenlerin ve örneklemin belirlenmesi*. Metin M.(Ed.), *Eğitimde Bilimsel Araştırma Yöntemleri* (ss. 21-46) içinde. Pegem Akademi.

[2] Akkaya, N., ve Sevindi, Z. E. (2015). Üniversitelerde okutulan ortak zorunlu Türk Dili derslerine yönelik tutum ölçeği geliştirme. *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, 39, 111-122.

[3]Alan, N. ve Bağcı, H. (2016). Üniversite öğrencilerinin Türk Dili 1-2 dersine yönelik tutumlarının değerlendirilmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 38, 118-132.

[4] Arslan, A. (2012). Yükseköğretimde Türk Dili dersine karşı tutum ölçeği geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (Teke) Dergisi*, 1(3), 187-202.

[5] Arslan, A. (2013). Üniversite öğrencilerinin Türk Dili dersine ilişkin tutumları (Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi örneklemi). *Millî Eğitim Dergisi*, 197, 64-79.

[6] Bakır, S. (2014). Türkiye'deki Yabancılara Türkçe Öğretim Merkezleri Ve Atatürk Üniversitesi Dil Eğitimi Uygulama ve Araştırma Merkezi (DİLMER). *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, 51, 435-456.

[7] Bakırcıoğlu, R. (2012). *Ansiklopedik eğitim ve psikoloji sözlüğü*. Anı Yayıncılık.

Biçer, N., Çoban, İ., ve Bakır, S. (2014). Türkçe öğrenen yabancı öğrencilerin karşılaştığı sorunlar: Atatürk Üniversitesi örneği. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 7, 125-135.

[8] Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2015). *Bilimsel araştırma yöntemleri* (19. baskı). Pegem Akademi

[9] Cemiloğlu, M. (2004). Üniversitelerde okutulan Türk Dili dersi ile ilgili tespitler değerlendirmeler ve öneriler. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(2), 173-182.

[10] Çalikoğlu, A. (2023). Türkiye’de yükseköğretimin uluslararasılaşması: tematik ve metodolojik bir analiz. *Üniversite Araştırmaları Dergisi*, 6(1), 98-113.

[11] Çekici, Y. E., ve Demir, E. (2023). Türk Dili Dersinin Geleceği: Bu Ders Gerekli mi? *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 12(2), 1161-1177.

[12] Çocuk, H. E., ve Çekici, Y. E., (2020). Investigation of Attitudes of University Students towards Turkish Language Course and Distance Education. *Asian Journal of Education and Training*, 6(2), 261-262.

[13] Çoklu, Ö., Şekercioğlu, G., ve Büyüköztürk, Ş. (2018). *Sosyal bilimler için çok değişkenli istatistik SPSS ve LISREL uygulamaları* (5. baskı). Pegem Akademi.

[14] Demir, S., ve Parlak Kalkan, G. (2022). Üniversite öğrencilerinin Türk dili dersine yönelik tutumlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Trakya Eğitim Dergisi*, 12(3), 1536-1547.

[15] Demirhan, K. (2017). Ulusal alanyazında uluslararası öğrenciler ve uluslararası öğrencileri siyasal açıdan düşünmek. *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi*, 13(13), 547-562.

[16] Durukan, Ş. (2017). Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu öğrencilerinin Türk Dili dersine karşı tutumlarının demografik değişkenler açısından incelenmesi. *Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 15(1), 289-306.

[17] Eker, S. (2003). *Çağdaş Türk Dili*. (3. baskı). Grafiker

- [18] Ergin, M. (2012). *Üniversiteler için Türk dili*. Bayrak Yayınları.
- [19] Field, A. (2009). *Discovering statistics using SPSS* (3rd Edition). Sage Publications Ltd.
- [20] George, D., ve Mallery, P. (2019). *IBM SPSS statistics 26 step by step: a simple guide and reference* (16th ed.). Routledge.
- [21] Gülay, E., ve Durukan, E. (2012). Meslek yüksekokulu öğrencilerinin Türk Dili dersi hakkındaki görüşlerinin incelenmesi: bir aksiyon araştırması. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi*, 1(2), 38-50.
- [22] Gülay, E., ve Ungan, S. (2015). Türk Dili dersinde içerik ve sınıf ortamının dersin etkililiği açısından incelenmesine yönelik aksiyon araştırması. *International Journal of Language Academy*, 3(1), 337-360.
- [23] Güneş, H. (2015). *Eğitim bilimleri terimleri sözlüğü*. Ütopya Yayınevi.
- [24] Hocaoğlu, N., ve Akkaş Baysal, E. (2019). *Nitel araştırma modelleri-desenleri*. Ocak, G. (Ed.). *Eğitimde bilimsel araştırma yöntemleri* (ss.125-151) içinde. Ankara: Pegem Akademi.
- [25] İnalöz, A. B., ve Yılmaz, K. (2023). Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrencilerin Türkçe öğrenme tutumları ile Türkçe öğrenmeye yönelik motivasyon engelleri arasındaki ilişkiler. *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 12(1), 62-76.
- [26] Kan, A. Ü., ve Fidan, E. K. (2016). Türk Dili dersinin uzaktan eğitimle yürütülmesine ilişkin öğrenci algıları. *Turkish Journal of Educational Studies*, 3(2), 23-45.
- [27] Karataş, M. (2013). Üniversitelerdeki Türk Dili dersi ve Türkçe konusundaki tutumlar. *Turkish Studies*, 8(1), 1881-1898.
- [28] Kırbaş, A. (2017). Yükseköğretimde uzaktan eğitim programıyla Türk Dili dersini alan öğrencilerin derse karşı tutumları (Gümüşhane Üniversitesi örnekleme). *International Journal of Language Academy*, 5(8), 449-457.
- [29] Kolçak, Ş. ve Şimşek, N. D. (2020). Üniversitelerde okutulan ortak

Türk Dili dersine yönelik öğrenci tutumlarının incelenmesi. *Pearson Journal*, 5(7), 389–397.

[30] Melinte, I. E. (2012). Cultural transfer and the cross-cultural impact of foreign languages. *Cultural and Linguistic Communication*, 2(1), 58-63.

[31] Özer, Ö. ve Çekici, Y. E. (2020). Uzaktan eğitim yoluyla yürütülen Türk Dili derslerinin değerlendirilmesi: nitel bir araştırma. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (Ö7), 92-110. DOI: 10.29000/rumeli-de.808251.

[32] Sarıtunç, B. (2016). Yükseköğretimde Türk Dili derslerinin öğrencilerin duyuşsal gelişimine katkısı. *Karaelmas Journal of Educational Sciences*, 4(1), 50-58.

[33] Şahin, Ç., ve Yaşar, F. (2010). Sınıf Öğretmeni Adaylarının “Türk Dili I: Ses ve Yapı Bilgisi” Dersine Yönelik Tutumlarının Değerlendirilmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(2), 187-208.

[34] Şimşek, B., ve Bakır, S. (2016) Uluslararası öğrenci hareketliliği ve Atatürk Üniversitesinin uluslararasılaşma süreci. *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi* (55). 509-542.

[35] Şimşek, B., ve Bozkırlı, K. Ç. (2024). Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi dil ihtiyaç analizi: Kafkas Üniversitesi Türkçe Öğretimi Uygulama ve Araştırma Merkezi (TÖMER) örneği. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (Ö14), 44-58.

[36] Tavşancıl, E. (2014). *Tutumların ölçülmesi ve SPSS ile veri analizi*. (5. Baskı). Nobel Yayıncılık.

[37] Yaprak, E., ve Uslu Üstten, A. (2021). Yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrencilerin Türkiye Türkçesine ilişkin tutumu: Gazi TÖMER örneği. *Uluslararası Türkoloji Araştırmaları ve İncelemeleri Dergisi*, 6(1), 27-36.

Extended Abstract

Language plays a crucial role in communication, cultural expression, and integration, especially for international students studying abroad. In Turkey, the Turkish Language course has been mandatory in higher education since 1983 to enable students can successfully adapt to academic and social environments. However, the course presents unique challenges for inter-

national students with no prior exposure to Turkish. Although native Turkish students' attitudes toward the course have been studied extensively, limited research has explored the perspectives of international students. This study examines how international students perceive the course and investigates how their attitudes are shaped by gender, age, field of study, and prior experience with the Turkish language.

The study seeks to answer the following research questions:

- What are the general attitudes of international students toward the Turkish Language course?
- Do these attitudes differ based on gender?
- Are there significant differences depending on the students' field of study?
- How does age affect students' perceptions of the course?
- Does the time spent learning Turkish before the course impact students' attitudes?

The study uses a quantitative research approach and surveys 305 international students pursuing associate or undergraduate degrees at Turkish universities. The "Attitude Scale Towards the Turkish Language Course in Higher Education" (Arslan, 2012) was used to measure attitudes. This 29-item survey employs a 5-point Likert scale, ranging from "strongly agree" to "strongly disagree."

SPSS 21 software was used for statistical analysis, including independent sample t-tests and ANOVA to assess differences in attitudes based on demographic factors. The Cronbach's Alpha value of 0.95 confirmed high reliability. Participants were selected randomly via social media platforms and university networks.

Most students showed positive attitudes, with 52.78% expressing high positivity and 47.22% showing moderate positivity. None of the students reported negative attitudes. This suggests that, despite challenges, international students recognize the importance of learning Turkish for academic success and social adaptation.

Male students displayed more positive attitudes than female students, with average scores of 106.57 for males and 101.94 for females. This difference

was statistically significant. Cultural expectations, motivational factors, or confidence levels in language learning may explain these differences.

Interestingly, this finding contrasts with previous studies on native Turkish students, where no significant gender difference—or even more positive attitudes among female students—was found.

Students' attitudes varied based on their academic disciplines. Social sciences students had the most positive attitudes, followed by students in natural sciences. Health sciences students reported the least positive attitudes. This may reflect the perceived relevance of the course in each field. Social sciences require strong language skills for effective communication and engagement, while health sciences rely more on medical terminology, which is universally recognized, making Turkish language proficiency seem less essential.

Age also influenced students' attitudes toward the course. Students aged 22-23 displayed the most positive attitudes, followed by those 24 and older. Students aged 20-21 had the least positive attitudes. Older students, often in the later stages of their education, may have developed more maturity and a greater appreciation for language learning. In contrast, younger students, still adjusting to university life, may find the course more challenging. The duration of prior exposure to Turkish significantly shaped students' attitudes. Students with four or more years of Turkish learning experience had the most positive attitudes. No significant difference was observed between students with 0-1 year and 2-3 years of experience. This finding suggests that longer exposure to Turkish increases confidence and comfort with the course material, leading to more positive perceptions.

The study's findings align with previous research, emphasizing the importance of language proficiency in shaping students' attitudes. However, the study also reveals new insights into how demographic factors—such as gender, field of study, and age—influence perceptions.

The gender differences highlight that male students may feel more motivated or confident in language learning, though further research is needed to explore this dynamic. The differences in attitudes by field of study indicate that students in language-intensive disciplines value the Turkish course more. In contrast, health sciences students may benefit from specialized content relevant to their field, such as medical terminology.

Additionally, younger students and those with limited exposure to Turkish might need extra support, such as tutoring or supplementary resources, to help them succeed in the course.

The study concludes that international students generally have positive attitudes toward the Turkish Language course, although demographic factors significantly shape their perceptions. Universities can improve the course by customizing the curriculum and providing additional support to meet the diverse needs of students.